

150. výročie narodenia Juraja Chorváta (1862 – 1934)

24. apríla 2012 uplynie 150 rokov od narodenia Juraja Chorváta, ktorý je bezpochyby jednou z významných osobností slovenského hudobného, školského, národného a kultúrneho života. Svoju pedagogickú, kantorskú, publicistickú a skladateľskú cestu začal v duchu Žalmu 96 „Spievajte Hospodinu novú pieseň, spievaj Hospodinu, celá zem!“

Jeho celoživotným dielom je Veľká partitúra k Tranosciu a Zpěvníku ev. a. v. cirkvi na Slovensku, ktorú vydal Spolok Tranoscius k 300. výročiu prvého vydania kancionála Cithara sanctorum. V nej vniesol do života svojej cirkvi a svojho národa sviežosť nábožných piesní. V partitúre zachytil ľúbozvučnosť starých nápevov, melodicky ich upravil a harmonizoval. Pri viac ako 100 piesňach, ktoré nemali vlastný nápev, alebo ich nápev nebol primeraný zložil vlastný nápev s harmonizáciou do štvorhlasu. Vytváraním nových melódii chorálov, komponovaním kratších prelúdií, kadencií, postlúdií a medzihier obohatil spevný fond Tranosciusa a Zpěvníka. Jeho nové nápevy a harmonizácie mali vzbudiť záujem o nábožnú pieseň, lebo vedel o výzve Žalmistu: „... spievajte Bohu, ospevujte Jeho meno...“, „... chváľte Ho strunami a píšťalou...“ (Žalm 68 a 150).

Juraj Chorvát sa narodil v Dolnom Srní v rodine vzdelaného osvieteného domkára¹ neskôr roľníka, ktorý čítaval Pešťbudínske vedomosti, neskôr Národné noviny, Ferienčíkovho Hlásnika, Lichardov Obzor, Hurbanove Cirkevné Listy a Ev. Cirkevníka. Juraj mal len 14 rokov, keď jeho otec náhle zomrel vo veku 56 rokov (v r. 1876).

Vo svojej autobiografii si Juraj takto s úctou a láskou spomína na svojho otca:

„Otec Chorvátov, keď ráno vstával už spieval nábožné piesne z pamäti. Na hlas jeho spevu povstávali i ostatní, s nimi sa otec, kľaknúc ku stolu, z Tranoscia alebo Zpěvníka pomodlil, taktiež i večer. Modlitba pred jedlom a po jedle, ráno, napoledne a večer nikdy nevystala, ktorú sa otec modlil. V nedel'u musel malý Juraj pri otcovi celú kázeň z Arndtovej postylly² prečítať. Od otca sa naučil mnoho nápevov náb. piesní, lebo otec svojim čistým hlasom takmer každú zaspievať vedel.

Presne v tomto duchu vyrastal Juraj Chorvát v rodine s pevnou vierou a silným národným cítením. Z veršov samého Juraja sa o tom môžeme presvedčiť:

*„...Veru smutné zprávy, keď si deti otcov
staré, dobré zvyky už zanechávajú:
čo pre týchto milé, vzácne, sväté bolo,
zvlášte Božie slovo, ľahko opúšťajú;
čímže sa už tešiť budú v súžbach svojich?
čímže vychovávať budú dieťky svoje?
jaké ideále za cieľ im postavia
keď útechy, viery, zľahka ich pozbavia? ...“*

V roku 1872 otec Juraja Chorváta posielal svojho syna na Slovenské evanjelické gymnázium do Turčianskeho sv. Martina, aby bol vychovaný pre cirkevnú službu. Poslať

¹ domkár – poddaný, ktorý mohol vlastniť len malú poľnohospodársku pôdu, ale mal vlastné obydlie

² postila – názov pre výklad liturgického biblického textu alebo pre celú zbierku takýchto výkladov. Johann Arndt bol významný reformný teológ (1555 - 1621)

svojho jediného syna na štúdiá v tej dobe veru nebolo zvykom, veď syn sa mal starať o rodinné gazdovstvo. Žiaľ, po dva a pol roku štúdií vtedajšia maďarská vrchnosť zatvorila posledné slovenské gymnázium. Bolo to smutné lúčenie sa so školou, profesormi a spolužiakmi. 30. januára 1875 sa v krutej zime 98 žiakov a profesori plačúc rozchádzajú domov so slovami: „Bože, jak to bolí, keď sa junač roztratí po tom širom sveta poli“.

Kde pokračovať v štúdiách? Mladý Juraj odchádza v lete najprv na dva roky do Přerova, kde spolu s ním študovalo 35 slovenských žiakov. S radosťou a vďakou si spomínal na šľachetného riaditeľa Jakuba Škodu a na profesora dejepisu Františka Oščádala. Obaja boli priateľmi slovenskej mládeže. Juraj maturoval na štátnom učiteľskom ústave v Modre v roku 1880.

Ako žiak a študent bol veľmi usilovný. Už počas štúdií sa u neho prejavili sklony k hudbe. Často hrával na harmóniu a skladal menšie prelúdiá. Jeho záľubu k hudbe si všimol aj jeho bezdetný strýko – otcov brat Martin. Na štúdiách mladého Jurka finančne podporoval a neskôr ako preparandisti³ mu zakúpil aj vlastné harmónium, na čo si v živote často s láskou a vďakou spomínal.

Slovenská mládež sa vracala z Čiech a Moravy na Slovensko nadchnutá pre národnostné, pokrokové i sociálne ideály. Takýto vplyv zanechal hlbokú stopu aj v myslení mladého Chorváta, čo sa ukázalo v plnej šírke v jeho ďalšom živote.

Ako mladý, no zrelý národovec nastúpil ako učiteľ do Kochanoviec k farárovi Pavlovi Royovi. Tu sa spoznal so svojou milovanou manželkou Katarínou Križkovou, s ktorou mal 11 detí, ale dospelého veku sa dožilo len sedem.

Ján Vávra, ktorý pôsobil v Kochanovciach ako podučiteľ, si na Jurka spomína takto: „*Tam sme nažívali v najlepšom priateľstve... Keď sa k niečomu rozhodol, menovite ak mal niečo zharmonizovať, od toho sa nedal odtrhnúť... Pracoval tiež na konštrukcii nového harmónia. Bola to závidenia hodná vytrvalosť!*“⁴

V roku 1890 odchádza Juraj Chorvát na Oravu do Veličnej (dnes Veľká Ves), kde zastáva miesto kantora, učiteľa. Na toto miesto ho zlákal najmä lepší organ. Z Oravy píše Chorvát pozoruhodné články do Riznerovho Obzoru. Sú bohatým zdrojom informácií o živote na Orave v posledných rokoch 19. storočia. Na pamiatku na Oravu dal v roku 1895 previesť na pltiach drevený oravský dom do Kochanoviec, dnes je pod ochranou pamiatkového úradu.

Keď na Brezovej p. Bradlom odchádzal Michal Kútzy (1898), veľký znalec cirkevnej hudby, do dôchodku, nielen vedenie cirkevného zboru, ale aj členovia speváckeho zboru hľadali jeho schopného nástupcu. Takmer jednomyselne bol za nového rektora zvolený Juraj Chorvát. A on toto miesto rád prijal, pretože si vysoko vážil Kútzyho. Chorvát vo svojej autobiografii píše: „*Kútzy mi ochotne (počas pôsobenia Chorváta na Myjave) vysvetľoval, keď videl u mňa veľkú chuť do hudby, menovite do skladby a harmonizovania chorálov a prelúdií. Takáto hudba bola potom po celý môj život veľkým mojím potešením, ňou som sa zabával, ňou som vyplňal môj slobodný čas.*“⁵

Okrem záujmu o pokračovanie vedenia Kútzyho spevokolu, Chorváta určite zlákal na Brezovú aj tamojší organ a šaškovská organárska tradícia stavby organov. Brezovský

---

³ preparandista – zastar. -žiak na preparandii

⁴ Vávra, Ján: Spomienky na J. Chorváta, autora VP, Tranovského ev. kalendár 2008 str. 116-118

⁵ Autobiografia Juraja Chorváta, učiteľa na Brezovej, Brezová 11.1.1919 v.r.; tiež v SNK Martin, Národný bibliografický ústav

spevokol⁶ viedol potom Chorvát ďalších 21 rokov. Pre zbor zharmonizoval a upravil celý rad piesní. Príchod na Brezovú (1898) bol aj odvážnym činom, lebo Chorvát už počas vyučovania na Myjave bol okresnému slúžnemu trňom v oku.

Pre národnú buditeľskú činnosť a lásku k slovenčine je Chorvát viackrát prenasledovaný. V očiach vrchnosti sa jeho činnosť javila ako panslavistická, teda vlastizradná. Maďarská vrchnosť si ostro všímala Chorváta najmä po zavedení školského zákona ministrom školstva grófom Albertom Apponyim, ktorý obsahoval maďarizačný program posledného zvyšku slovenských cirkevných ľudových škôl, lebo štátne boli už len maďarské.

Z reči Apponyiho v uhorskom sneme v januári 1907: „*Znemožným vyučovanie tým učiteľom, ktorí nechcú vychovávať z detí dobrých Maďarov. Každý občan tohto štátu sa musí skloniť pred princípom, že v tejto krajine sú Maďari pánmi.*“⁷

Učiteľ Chorvát bol v rokoch 1908-1912 trikrát suspendovaný, v disciplinárkach z poverenia ministra prešiel všetkými stupňami štátneho i cirkevného súdu, aj so zaplatením pokút, súdnych trov a väzenia práve pre nedostatočné vyučovanie maďarčiny (1907 – 1908), pre organizovanie zbierky na školskú knižnicu a posielanie žiakov na štúdiá na Moravu (1910 – 1911) a za rozširovanie detského časopisu Zornička (1911 – 1912).

Pri stom výročí narodenia Juraja Chorváta jeho žiak Štefan Plačko aj jeho brat Martin napísali dlhé listy rodine Chorvátovej, kde píšú: „*pán učiteľ usilovných žiakov na štúdium odporúčal. Nie však do maďarských škôl, kde by sa študenti časom odnárodnili, ale len do moravských a českých škôl, lebo tam sa študujúca mládež mohla vzdelávať v slovanskej reči a v národnom duchu. A nie len do škôl odporúčal, ale on všetko pre týchto študentov aj obstaral, našiel v škole miesto, vybavil podporu aj ubytovanie... Pán rektor Chorvát bol krásny človek v tom najkrajšom slova zmysle. Jeho telesne impozantný zjav, mužný – pritom melodický hlas korunovala čistá, slavianska široká a zlatá duša. Len po časovom odstupe uvedomujeme si jeho veľkosť ako skvelého človeka, dobrého evanjelika a idealistu – národovca. To, čo nezištne vykonal pre desiatky brezovských chlapcov... to všetko len z nekonečnej lásky k slovenskému národu... Tým si postavil sám pomník trvalý, nad žulu a mramor, ktorý pretrvá veky, kým len bude žiť posledný svedok jeho ušľachtilého života...*“

Takto sa dostal na štúdiá aj chudobný brezovský chlapec, neskorší právnik, významný politik, podpisovateľ mierovej zmluvy v Trianone, londýnsky a parížsky vyslanec, minister Štefan Osuský.

Z listu z roku 1962: „... Oj, keby bolo možné, aby p. učiteľ Chorvát z hrobu vstal a videl by koľko je teraz brezovskej a vôbec slovanskej študujúcej mládeže, isto by im srdce od radosti prekvitalo. Lebo veru on to na prvom mieste bol, čo s nadšením a zápalom semeno kultúry a vzdelania i pokroku na Brezovej rozsieval...“

Najodvážnejšia a búrlivá bola Chorvátova verejná obrana počas druhej disciplinárky, keď pri vyšetrovaní vraj pre búrenie proti jednotnej idei uhorského štátu na Myjave 16.11.1910 sa myjavský hlavný slúžny (Filberger) pred svedkami takto vyjadril: „*Chorváta neomylné zničím. Máme k tomu moc. V politike nenarábame mravnými prostriedkami. Chorvát je vlastizradca, lebo posielal deti do moravských škôl. Taký učiteľ nemôže byť maďarský chlieb. Preto ho zničím! Toto vyšetrovanie je len formalita...*“⁸

⁶ Ciran, Štefan: 100 rokov ev. spevokolu na Brezovej pod Bradlom, 1972

⁷ Apponyiho školské zákony „Lex Apponyi“, Zákony č. 26 a č. 27 z r. 1907

⁸ Rotnágľ Jozef: Česi a Slováci, Praha 1945, str. 48 - 52, a 56 - 58

V Slovenskom denníku uverejnili Chorvátovu obranu v štyroch pokračovaniach na titulnej strane: „Prenasledovaný slovenský učiteľ“ (Slovenský denník 1910, č. 187, 188, 191, 192). Jeho články prevzali mnohé české noviny a časopisy, ako aj slovenské americké a na ich podnet sa prostredníctvom európskych agentúr európska verejnosť dozvedela o maďarizačnom procese uhorského školstva.

Juraj Chorvát sa za neohrozené správanie dostáva do „Čiernej knihy“ spolu s inými 526 národovcami. Uhorská vláda chcela v prípade potreby hromadne internovať významných mužov, aby v prípade nebezpečenstva nemal ľud vodcov. Vavro Šrobár vo svojej knihe „Pamäti z rokov 1918-1920“ k uvedenému súpisu napísal: „*Tu vidíme, ktoré rodiny a osoby zostali verné svojmu národu, keď bolo na Slovensku veľmi zle, keď sa slovenskosť neodmeňovala, ale trestala.*“⁹

V básni „Blížkosť Hospodinova“,¹⁰ Juraj Chorvát vlastnými veršami z roku 1922 takto sa prihovára. Myslím, že má čo povedať aj nám v dnešnej dobe.

*„...Tešil sa veľmi národa slobode, -
len to ho ešte začasťo rmútilo,
že národ žije v rozbroji, neshode;
to srdce dobré zavše rozsmútilo,
že národ nevie vážiť si slobody,
že mnohý i za otroctvom si vzdychá,
naučený nosiť jarmo len poroby.
Tak stvrdlý šije v dlhšej nevoľnosti;
že chyba puto, švihy poddanosti;
Jak Izraelský na púšti reptali,
z otroctva, z domu služby vyvedení,
za plnými hrnci mäsa si vzdychali,
ktorých v hojnosti v Egypte mávali:
zabudli, synov že topiť museli,
že život jich bol trapný, neveselý.*

*Tak i národ náš slepý, nevedomý
štváním, nepravdou vedený, svedený,
nechápe, čo by k dobru mu slúžilo,
pachtí len, čo by vačky mu plnilo;
nechápe život, že viac je než mammon,
že, jak radostné je: vládnuť svoj vlastný dom,
že sebe slúžiť nie tarcha, než chvála,
cudzíe jarmo ťahať: potupa! nie sláva ...“*

V roku 1917 Chorvát ovdovel. Druhý raz sa oženil s Martou, rodenou Chorváthovou, dcérou blatnického farára, s ktorou mal ešte 3 deti. Tieto sa narodili na jeho novom pôsobisku na Starej Turej. Ako zbormajster aj tu vedie evanjelický spevokol. Chorvát študuje staré cirkevné tóniny, pôvodné nápevy v Tranosciu a chorále z najstarších partitúr. Kde niečo nevyhovovalo, inde inšpirovalo – tvoril.

⁹ Šrobár, Vavro: Osvobozené Slovensko, Pamäti z rokov 1918 – 1920, 1. zv.

¹⁰ Blížkosť Hospodinova, pohrebné verše K. Drobnému napísal J. Chorvát 1922, strán 22

Po oslobodení v roku 1919 je Chorvát menovaný za školského inšpektora okresu Bratislava II a Malacky. Noviny Osveta z 19. apríla 1919 uverejnili dlhý článok o slávnostnej schôdzi učiteľov okresu Malacky. Chorvát v príhovore k učiteľom povedal, aby nezabudli pripomínať žiakom, že za našu slobodu vd'acíme našim vojakom, ktorí bojovali a krváčali na všetkých frontoch. Povinnosťou je nielen výučba, ale aj výchova, lebo pravý Slováč musí byť pripravený aj obeť priniesť za blahobyt nášho štátu. Po prečítaní sľubu vernosti našej slobodnej Československej republike účastníci s radosťou a slávnostne svojím podpisom a podaním ruky svojmu inšpektorovi, zložili vernosť republike.

Juraj Chorvát sa však po dvoch rokoch vzdáva funkcie školského inšpektora, lebo sa chce predovšetkým zamerať na reformu evanjelickej duchovnej piesne, zjednotenie jej nápevov a vydanie jednotnej partitúry. Už na prelome storočí sa na stránkach cirkevných časopisov veľa diskutovalo o otázke vydania novej partitúry. Chorvát článkami aktívne prispieval do týchto diskusií. Ale nielen to. On predovšetkým hudobne tvoril.

V roku 1922 na zasadnutí generálneho konventu cirkvi evanjelickej bol poverený staroturanský farár Ján Drobny zostavením jednotných nápevov ku Transciu a Juraj Chorvát bol poverený harmonizovaním týchto nápevov. Chorvát mal už v tom čase harmonizovaných vyše 100 vlastných nápevov, o ktorých chválitebnú mienku vyslovil Mikuláš Schneider Trnavský.¹¹

„Po dôkladnom preskúmaní hore uvedenej zbierky konštatujem, že práca Juraja Chorváta je harmonicky správna. Melodika nápevov je lahodná, nikde nevidieť, žeby nejakým falošným sentimentalizmom presiaknutými melódiami chcel si zadovážiť v širšom obecenstve, ktoré je menovite dnes pre podobné veci hneď oduševnené, -popularity. Jeho melodika je vážna, ducha cirkevného, vedená v tradíciách a duchu Bacha, Praetoriusa atď. majstrov chorálu.

Jeho harmonizácia je nehľadaná, bezprostredná, logická, prostá každého moderného „mudrkovania“.

Dielo znamená na poli tvorby evanjelického chorálu rozhodne veľké plus.“

V Trnave 12. okt. 1929

Mikuláš Schneider-Trnavský

Také vysoké hodnotenie uznávaného umelca na Slovensku, inšpektora hudobných škôl na Slovensku, profesora hudby na učiteľskom ústave v Trnave a regenschori biskupského chrámu v Trnave, bolo zárukou, že harmonizácia celej partitúry bude mať vysokú umeleckú hodnotu. Juraj Chorvát dokončil prácu na partitúre v roku 1929. V nevytlačenom predhovore¹² píše:

Slávne a Vel. cirkve a pp. kántori!

„Prijmite prosím moju prácu tak vd'ačne, s jakou láskou a oddanosťou som sa ja veci počas 42 ročného môjho kántorovania venoval. Keď sa v budúcnosti ukáže potreba nových opráv partitúry, Pán si iste vzbudí nových povoláných pracovníkov, ktorí i na zdokonaľovanie tohto diela budú snád' môcť i s väčším výsledkom pracovať, než som to ja urobiť mohol; a ja prajem im ku tomuto, pre zvelebenie cirkevného nášho spevu dôležitému dielu mnoho zdaru a pomoci Božej.“

¹¹ Cirkevné listy, roč.43 (1929), č. 23/24, str. 404

¹² archív autora

Ján Vávra k vydaniu Veľkej partitúry – životného diela Juraja Chorváta, napísal: „*Veľká partitúra dokazuje, že Jurko Chorvát bol Bohom obdarený poeta angelicus*“.

Učiteľ a hudobník Juraj Babka spomína, ako sa u neho zastavil Jurko Chorvát a ukázal mu rukopis svojej partitúry o váhe asi 10 kg. Chorvát „...*má sám v partitúre značný počet vlastných nápevov, ale cestujúc po Slovensku a navštevujúc na slovo vzatých kantorov, aj u nich našiel pekné nápevy, ktoré vzal do svojej partitúry. Mohli by sme teda povedať, že jeho partitúra bude obsahovať moderné, ale pritom duchu evanjelickej cirkvi primerané nápevy.*“

...*„Kto by mal byť povolanejší znášať náklad spojený s vydaním tak veľkého a nákladného diela, ako náš spolok Transcius?“*¹³

Spolok Transcius dal pred tlačou prezrieť rukopis praktickému hudobníkovi Júliusovi Bateľovi, ktorý do hotového diela začal zasahovať neprípustným spôsobom. Mnohé piesne nahradil korektor svojimi harmonizáciami, na čo autor nikdy nedal súhlas.

Slabnúcim zrakom v 72-hom roku svojho života, pri príležitosti darovania vlastných prelúdií synovi Milošovi, takto sa vyznáva k svojim harmonizáciám:

***„Nech i táto práca slúži ku zvelebeniu chrámového spevu,
ku cti a sláve Najvyššieho Pána nášho,
tvorcu a udržiavateľa neba i zeme
a ku cti a sláve Pána a Spasiteľa nášho
Ježiša Krista.“***

Juraj Chorvát sa vydania svojej celoživotnej tvorby nedožil. Zomrel 13. júna 1934.

Ak sa pristavíme niekedy pri jeho hrobe v Adamovských Kochanovciach, spomeňme si na učiteľa – kantora – skladateľa – národovca a prečítajme si v mramore vytesané slová piesne, ktorú napísal Dr. Štefan Krčméry a ku ktorej nápev a harmonizáciu zložil Juraj Chorvát.

**... Keď ťa zmorí žitia zhon, Tu spočinieš napokon, Tu v zátíši sa utíši boj a práca,
stesk a ston, Tu spočinieš napokon...**

O tejto piesni sa Koloman Dérer ev. farár vyjadril: „*Istotne nejedným prichodiť bude táto pieseň ako skromná fialka, v ktorej je najviac nehy a kúzla. Táto pieseň, malá, skromná, len tri veršová pieseň, má v sebe hodne zvláštnej, prenikavej dojemnosti, ktorá sa priamo srdca chytá a budí v ňom najčistejšiu a najušľachtilejšiu ľudskosť*“¹⁴

Ku Kochanovciam mal Juraj Chorvát vždy blízky vzťah. Na dôchodku tu v roku 1926 na slová básne „K trónu slávy Tvojej, Hospodine“ Martina Braxatorisa, ev. farára v Senici (syn básnika Andreja Sládkoviča), skomponoval „Hymnu ev. mládeže“.

V roku 1927 vychádza „Spevník ev. mládeže,“ ktorý redigoval brezovský farár Ján Lichner. Juraj Chorvát skomponoval takmer celú hudobnú časť spevníka. Cieľom spevníka bolo rozšíriť spievaný repertoár pre prácu s mládežou, o slovenské duchovné piesne na slová slovenských básnikov ako P. O. Hviezdoslava, S. H. Vajanského, V. Roya, M. Rázusa, Št. Krčméryho, M. B. Sládkovičova a ďalších.

¹³ Babka, Juraj: Nová partitúra, Cirkevné listy 47, roč. 1933, str. 25 - 28

¹⁴ Dérer, Koloman: Prídavok nových piesní duchovných ku Transcius a Zpěvníku, Cirkevné listy s.505-506

Celoživotné dielo Juraja Chorváta „**Veľká partitúra**“ vyšla v roku 1936 k 300. výročiu prvého vydania kancionála Cithara sanctorum od jeho prvého zostavovateľa Juraja Tranovského.

*„On bol slovenský Luther v skládaní zpevův, anobrž množstvím složených a přeložených písní, krásou a čistotou řeči, pravidelným veršováním, tichým velebným tokem myšlenek a jasnosti obrazův nezřídka on i toho svého mistra převyšuje“.*¹⁵

Záverom pri príležitosti 150. výročia narodenia Juraja Chorváta, veľkého evanjelického hudobníka, ma napadá otázka: vydaním nového Evanjelického spevníka v roku 1992 v slovenskom jazyku prestala žiť Cithara sanctorum ako živá kniha? Určite nie. Veď nový spevník je prierezom duchovných piesní rodených stáročiami a predstavuje historickú kontinuitu živého piesňového fondu evanjelického spevu. Slovenské evanjelické zbory v zahraničí často ešte aj dnes používajú Citharu sanctorum, ktorej posledné vydanie vyšlo v roku 1976.

Chorvátova Veľká partitúra si získala veľkú obľubu, 20 rokov bola prvou úplnou tlačenou partitúrou, ktorá obsahovala nápev a harmonizáciu takmer ku každej piesni Cithary sanctorum. Je až neuveriteľné, že na harmonizácii tak veľkého diela pracoval Juraj Chorvát sám. Jeho životné krédo bolo:

**„Základom umenia je viera...
..ja verím, že my, ktorí oslavujeme
Boha spevom a hudbou, i tam
vo večnosti tým istým oslavovať
Ho budeme“**

Autor týchto riadkov pripravuje zverejnenie úplnej hudobnej tvorby Juraja Chorváta a prácu „História vzniku Veľkej partitúry“.

Ing. Jaroslav Chorvát, vnuk Juraja Chorváta
mobil 0910 887156

---

¹⁵ Kollár J. Kázně a řeči, Budín 1844, s.734